

ОБЗОР НА СЪСТОЯНИЕТО НА

Таксацията на дивеча през пролетта на 2019 г. се провежда съгласно указанията на Изпълнителната

агенция по горите, дадени с писмо № ИАГ - 1379/22.01.2019 г. В определения срок са проведени съ-

вместни регионални съвещания за организацията, сроковете и методите за таксирание на дивеча с пред-

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

| РДГ | ВИД ДИВЕЧ | | | | | | | | | | | | |
|-----------------------------------|---------------|-------------|----------------|---------------|-------------|-------------|-------------|-------------|---------------|-----------|-----------|----------------|----------------|
| | ЕДЪР ДИВЕЧ | | | | | | | | | | | ДРЕБЕН | |
| | Бл. елен | Ел. лопатар | Сърна | Дива свиня | Дива коза | Глухар | Муфлон | Мечка | Алп. козиорог | Тиб. як | Зубър | Заек | Фазан |
| Берковица | 225 | 19 | 1694 | 826 | 0 | 0 | 6 | 3 | 0 | 0 | 0 | 738 | 364 |
| Благодеевград | 189 | 161 | 2965 | 2195 | 0 | 362 | 224 | 99 | 0 | 0 | 0 | 2125 | 6 |
| Бургас | 2156 | 866 | 3479 | 5321 | 0 | 0 | 362 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1305 | 0 |
| Варна | 1504 | 490 | 1236 | 2372 | 0 | 0 | 329 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1202 | 2267 |
| Велико Търново | 1665 | 364 | 2062 | 2261 | 0 | 0 | 165 | 91 | 0 | 0 | 0 | 427 | 722 |
| Кърджали | 482 | 314 | 1638 | 1348 | 6 | 0 | 521 | 6 | 0 | 0 | 0 | 1389 | 531 |
| Кюстендил | 212 | 108 | 784 | 765 | 74 | 0 | 135 | 26 | 0 | 0 | 0 | 268 | 0 |
| Ловеч | 899 | 132 | 1064 | 1682 | 3 | 0 | 0 | 84 | 0 | 0 | 0 | 199 | 170 |
| Пазарджик | 450 | 154 | 1938 | 1841 | 263 | 823 | 398 | 86 | 0 | 0 | 0 | 733 | 0 |
| Пловдив | 1501 | 1389 | 2333 | 2321 | 746 | 193 | 647 | 79 | 0 | 0 | 0 | 1262 | 753 |
| Русе | 3543 | 413 | 2356 | 1964 | 0 | 0 | 19 | 0 | 0 | 0 | 48 | 2015 | 958 |
| Сливен | 642 | 70 | 1423 | 1794 | 0 | 0 | 71 | 0 | 0 | 0 | 0 | 314 | 97 |
| Смолян | 346 | 95 | 1100 | 978 | 423 | 522 | 228 | 63 | 0 | 0 | 0 | 874 | 0 |
| София | 1788 | 1844 | 1747 | 2248 | 136 | 72 | 556 | 15 | 0 | 20 | 0 | 363 | 0 |
| Стара Загора | 687 | 3 | 1430 | 988 | 22 | 0 | 55 | 71 | 0 | 0 | 0 | 836 | 329 |
| Шумен | 3506 | 269 | 1985 | 2499 | 0 | 0 | 232 | 0 | 0 | 0 | 0 | 845 | 292 |
| ДАСР по РДГ: | 19 795 | 6691 | 29 234 | 31 403 | 1673 | 1972 | 3948 | 623 | 0 | 20 | 48 | 14 895 | 6489 |
| НП „Рила“ | | | | | | | | | | | | | |
| НП „Пирин“ | | | | | | | | | | | | | |
| НП „Централен Балкан“ | | | | | | | | | | | | | |
| УОГС - Петрохан | 40 | 60 | 300 | 40 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 50 | 0 |
| УОГС - Юнгола | 0 | 35 | 65 | 52 | 0 | 4 | 60 | 0 | 0 | 0 | 0 | 40 | 0 |
| МНО | 9 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Предост. на др. ведомства: | 49 | 95 | 365 | 92 | 0 | 4 | 60 | 0 | 0 | 0 | 0 | 90 | 0 |
| Берковица | 233 | 0 | 6913 | 4528 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 29 452 | 29 480 |
| Благодеевград | 0 | 4 | 3437 | 3492 | 0 | 0 | 0 | 23 | 0 | 0 | 0 | 19 201 | 470 |
| Бургас | 735 | 96 | 4455 | 6116 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 18 033 | 2793 |
| Варна | 506 | 160 | 3564 | 2928 | 0 | 0 | 111 | 0 | 0 | 0 | 0 | 24 488 | 16 833 |
| Велико Търново | 1561 | 0 | 7456 | 7147 | 0 | 0 | 94 | 47 | 0 | 0 | 0 | 14 528 | 20 492 |
| Кърджали | 473 | 1142 | 11 183 | 5375 | 0 | 0 | 16 | 2 | 0 | 0 | 0 | 22 605 | 10 063 |
| Кюстендил | 17 | 0 | 3746 | 3375 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 6998 | 282 |
| Ловеч | 937 | 0 | 10 004 | 4764 | 0 | 0 | 0 | 15 | 0 | 0 | 0 | 32 150 | 33 063 |
| Пазарджик | 34 | 10 | 3167 | 2847 | 0 | 77 | 0 | 24 | 0 | 0 | 0 | 15 399 | 2277 |
| Пловдив | 244 | 0 | 4688 | 2799 | 25 | 69 | 0 | 34 | 0 | 0 | 0 | 32 007 | 16 727 |
| Русе | 1482 | 7 | 3839 | 2284 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 39 652 | 15 790 |
| Сливен | 914 | 47 | 5345 | 4133 | 0 | 0 | 36 | 0 | 0 | 0 | 0 | 27 923 | 8275 |
| Смолян | 591 | 28 | 6460 | 2482 | 783 | 1175 | 57 | 178 | 0 | 0 | 0 | 10 911 | 0 |
| София | 253 | 43 | 9820 | 8267 | 12 | 0 | 0 | 39 | 0 | 0 | 0 | 14 424 | 2726 |
| Стара Загора | 350 | 0 | 3571 | 2522 | 12 | 0 | 53 | 17 | 0 | 0 | 0 | 16 172 | 10 924 |
| Шумен | 2993 | 0 | 3665 | 2789 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 13 487 | 3861 |
| Еледжик | 32 | 178 | 172 | 322 | 0 | 0 | 40 | 0 | 0 | 0 | 0 | 45 | 0 |
| Студен кладенец | 42 | 1260 | 40 | 16 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 60 | 0 |
| ПАСР по РДГ: | 11 397 | 2975 | 91 525 | 66 186 | 832 | 1321 | 407 | 380 | 0 | 0 | 0 | 337 535 | 174 056 |
| ОБЩО ДАСР 2019 г. | 19 844 | 6786 | 29 599 | 31 495 | 1673 | 1976 | 4008 | 623 | 0 | 20 | 48 | 14 985 | 6489 |
| ДАСР 2018 г. | 19 175 | 6565 | 28 236 | 31 417 | 1490 | 1860 | 3869 | 610 | | 20 | 36 | 14 787 | 6503 |
| % спрямо 2018 г. | 3.4 | 3.3 | 4.6 | 0.2 | 10.9 | 5.9 | 3.5 | 2.1 | | 0.0 | 25.0 | 1.3 | -0.2 |
| ОБЩО ПАСР 2019 г. | 11 397 | 2975 | 91 525 | 66 186 | 832 | 1321 | 407 | 380 | 0 | 0 | 0 | 337 535 | 174 056 |
| ПАСР 2018 г. | 10 410 | 2856 | 88 461 | 68 653 | 777 | 1369 | 405 | 333 | | | | 337 068 | 165 368 |
| % спрямо 2018 г. | 8.7 | 4.0 | 3.3 | -3.7 | 6.6 | -3.6 | 0.5 | 12.4 | | | | 0.1 | 5.0 |
| ВСИЧКО 2019 г. | 31 241 | 9761 | 121 124 | 97 681 | 2505 | 3297 | 4415 | 1003 | 0 | 20 | 48 | 352 520 | 180 545 |
| ВСИЧКО 2018 г. | 29 585 | 9421 | 116 697 | 100 070 | 2267 | 3229 | 4274 | 943 | | 20 | 36 | 351 855 | 171 871 |
| % спрямо 2018 г. | 5.3 | 3.5 | 3.7 | -2.4 | 9.5 | 2.1 | 3.2 | 6.0 | | 0.0 | 25.0 | 0.2 | 4.8 |

ДИВЕЧОВИТЕ ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

стабителни на ловните сдружения и на юридическите лица, с които има сключени договори за стопанисване

В БЪЛГАРИЯ - 2019 г.

| ДИВЕЧ | | ХИЩНИЦИ | | | |
|----------------|---------------|-------------|---------------|---------------|---------------|
| Яребица | Кеклик | Вълк | Чакал | Лусца | Ск. кучета |
| 779 | 153 | 88 | 139 | 290 | 57 |
| 459 | 786 | 166 | 4 | 561 | 100 |
| 26 | 0 | 127 | 945 | 434 | 57 |
| 468 | 0 | 0 | 700 | 276 | 54 |
| 0 | 0 | 36 | 173 | 275 | 69 |
| 209 | 89 | 67 | 368 | 329 | 115 |
| 161 | 40 | 46 | 6 | 100 | 24 |
| 40 | 0 | 40 | 158 | 171 | 21 |
| 0 | 35 | 75 | 2 | 397 | 41 |
| 905 | 70 | 73 | 51 | 341 | 11 |
| 139 | 0 | 2 | 588 | 273 | 104 |
| 60 | 40 | 69 | 174 | 229 | 41 |
| 78 | 57 | 66 | 0 | 390 | 57 |
| 200 | 15 | 65 | 126 | 262 | 66 |
| 259 | 65 | 62 | 209 | 217 | 51 |
| 76 | 0 | 19 | 594 | 403 | 102 |
| 3859 | 1350 | 1001 | 4237 | 4948 | 970 |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 0 | 0 | 6 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 2 | 0 | 12 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 8 | 0 | 12 | 0 |
| 33 691 | 274 | 133 | 3006 | 2784 | 1885 |
| 12 692 | 7162 | 229 | 254 | 1696 | 755 |
| 16 026 | 508 | 171 | 4809 | 2221 | 945 |
| 22 192 | 0 | 10 | 3900 | 2594 | 2366 |
| 5200 | 12 | 70 | 3311 | 2454 | 2032 |
| 18 526 | 2556 | 308 | 4807 | 4008 | 2322 |
| 12 140 | 1368 | 121 | 730 | 1249 | 959 |
| 14 684 | 230 | 18 | 4407 | 3161 | 2673 |
| 22 174 | 197 | 31 | 1018 | 1484 | 839 |
| 65 737 | 689 | 73 | 2275 | 2260 | 1243 |
| 9070 | 0 | 10 | 2268 | 1985 | 1738 |
| 31 348 | 800 | 180 | 4674 | 2516 | 899 |
| 1789 | 1077 | 169 | 0 | 2408 | 941 |
| 21 264 | 758 | 235 | 2829 | 3203 | 1980 |
| 26 457 | 580 | 40 | 4665 | 2094 | 851 |
| 7968 | 0 | 9 | 3509 | 2313 | 1852 |
| 50 | 0 | 0 | 15 | 10 | 0 |
| 0 | 40 | 8 | 20 | 40 | 10 |
| 321 008 | 16 251 | 1815 | 46 497 | 38 480 | 24 290 |
| 3859 | 1350 | 1009 | 4237 | 4960 | 970 |
| 3821 | 1265 | 982 | 4269 | 4940 | 1007 |
| 1.0 | 6.3 | 2.7 | -0.8 | 0.4 | -3.8 |
| 321 008 | 16 251 | 1815 | 46 497 | 38 480 | 24 290 |
| 320 436 | 17 565 | 1667 | 45 997 | 39 179 | 25 998 |
| 0.2 | -8.1 | 8.2 | 1.1 | -1.8 | -7.0 |
| 324 867 | 17 601 | 2824 | 50 734 | 43 440 | 25 260 |
| 324 257 | 18 830 | 2649 | 50 266 | 44 119 | 27 005 |
| 0.2 | -7.0 | 6.2 | 0.9 | -1.6 | -6.9 |

на дивеча.

Направена е необходимата подготовка за правилното провеждане на таксацията на дивеча както в гържавните ловностопански райони и дивечовъдните участъци, така и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните гружини. Таксирането на дивеча в дивечовъдните участъци, за което има сключени договори, се провежда от юридическите лица.

На регионалните съвещания бяха разисквани начините за най-точно установяване на реални дивечови запаси. Направени са анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел през 2018 година.

При обработването на резултатите се приема база данни за площите, отразени в интернет базираната информационна система на ИАГ, а при допустимите запаси са нанесени корекции на тези ловностопански райони, където са приети нови ловностопански плановете. От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции е видно, че таксирането на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол.

При преброяването на едрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голямата тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, погадени от ДАС, в които има постоянно присъствие на терена и наблюдения на местата за подхранване на дивеча, водопоища, калища и дивечови просеки и сватбовищата на благороден елен и елен лопатар, където се следят поведението на дивеча и миграционните процеси целогодишно.

В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини, наблюденията се извършват предимно през ловния сезон.

Във всички ловностопански райони е спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини, таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служителите от ДГС, ДАС и РДГ.

Данни от проведените таксации в трите национални парка не беше представена, поради което не са по-

сочени.

Резултатите от таксацията са представени в срок, като данните са отразени в съответните форми в интернет базираната информационна система на ИАГ.

Анализът на резултатите налага извода, че при едрия дивеч във всички ловностопански райони като цяло се формират дивечови популации, които постепенно нарастват, с изключение на гивата свиня, поради интензивния отстрел през предходната година и заради заболяването африканска чума по свинете.

Получените резултати от таксацията се характеризират със следната картина при отделните видове дивеч.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общата численост на благородния елен възлиза на 31 241, от които в гържавните ловностопански райони (ДАСР) - 19 844, и в ловностопанските райони на гружините - 11 397. В сравнение с миналата година е налице увеличаване от 1656 бр., или с 5.3 %. Посоченото увеличаване при благородния елен е основно в гържавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци (ДУ), отгадени за стопанисване на дивеча от юридически лица по реда на чл. 36, ал. 1 от ЗЛОД. В тези райони като цяло се изпълняват добре инвестиционните програми към договорите за стопанисване на дивеча, в т.ч. регулирането на хищниците и по-ефективна охрана.

По-голям ръст на запасите има в Регионалните дирекции по горите - Шумен, Русе и София, където тенденцията от предходните години за увеличаване на запаса се запазва. Нарастването на запаса се дължи основно в редовното подхранване, ограничаване в голяма степен на браконьерството и отстрела на хищници.

Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът е 9761, от които в гържавните ловностопански райони 6786 и 2975 в ловностопанските райони на ловните гружини. В сравнение с миналата година има нарастване на запаса общо с 340, или с 3.5 %.

Извършените контролни таксации

в някои гържавни ловностопански райони потвърждават наличната численост на запаса. Този вид дивеч основно се стопанисва в оградени площи, което прави управлението на запаса чувствително по-лесно, предвидимо и насочено към извеждане на необходимата селекция за регулиране на възрастовата и половата структура за повишаване на качеството на трофеите. През последните години се разселва в ловностопански райони на ловните гружини. Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.

Запасът е над допустимия за страната.

СЪРНА

Запасът от сърна е 121 124, от които 29 599 в гържавните ловностопански райони и 91 525 в ловностопанските райони на ловните гружини. В сравнение с миналата година увеличаването е с 4427, или с 3.7 на сто.

При анализ на данните е констатирано, че видът поддържа бавния, но постоянен темп на завишаване на запаса. Една от причините за бавния темп на нарастване е загубата на голяма част от естествената прираст. Може да се говори вече за стабилизиране на запасите на сърната общо в страната. Намаляването на запаса в някои от предоставените ловностопански райони, където няма предвидено ползване, се дължи на браконьерството от редовните ловци по време на провеждащите се излети за лов на дива свиня.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловностопански райони е 1:1.

Като цяло за страната запасът от сърна е значително над допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 97 681.

Независимо от многото мерки, които бяха предприети от стопанисващите дивеча за намаляването на запаса на дивата свиня и по този начин да се намали рискът от разпространение на болестта АЧС, те не дадоха желаните резултати. Намаляването на запаса спрямо миналата година е с 2389, или с 2.4 %. Запасът на дивата свиня за страната е значително над допустимия. Понаматъшното увеличаване на запаса от дива свиня в повечето ловностопански райони неминимум ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които тя на-

нася на селското стопанство и вероятността от поява на епизоотии в отделни райони с висока плътност. Не се работи достатъчно и за оптимизиране на структурата на запаса и повишаване на трофейните заложи на популацията. Практически почти липсва извършването на селекционен отстрел. При теснително е и разпространението на африканската чума по свинете, което вече е констатирано у нас, а в България запасите от дива свиня са над допустимите или близки до тях за почти всички ловностопански райони.

ДИВА КОЗА

Запасът от дива коза наброява 2505. Нарастването на запаса спрямо миналата година е с 238 бр., или с 9.5 %. Общо за страната числеността на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни от трите национални парка за 2019 година. Популацията на вида на територията на РДГ - Смолян, е стабилна (наличният запас е над допустимия) и е налице естественото му разселване в ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4415, със 141 (3.2 %) повече в сравнение с 2018 година. Увеличаването се дължи най-вече на успешните действия, извършени от стопанисващите дивеча след болестта „син език“, която нанесе съществени загуби през 2014 г. на муфлона на територията на Регионалните дирекции - Благоевград, Велико Търново и Кърджали.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 3297. В сравнение с миналата година в страната се наблюдава малко увеличаване от 68 екземпляра. (2.1 %). Налице е загуба на местообитания, най-вече на гори, които бяха възстановени като частни, намаляването на основната хранителна база на вида - черна и червена боровинка, както и загубите от браконьерството, които влияят на запаса на глухаря.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

- Заек - 352 520, увеличаване с 665 (0.2 %) спрямо 2018 година.
- Фазан - 80 545, увеличаване с 8674 (4.8 %).
- Яребица - 324 867, увеличаване с 610 (0.2 %).
- Кеклик - 17 601, намаляване с 1229 (7.0 %).

Основните причини за малкия ръст на запасите от гребен дивеч са постепенно изчезване на естествени местообитания, най-вече в Северна България, браконьерството и разпространението на много хищници.

Застрашен от изчезване е кекликът, защото ежегодно се разселват много малки количества, а естествени местообитания за вида намаляват.

Реалната численост на гребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2019 г. в страната обитават 2824 вълка, с 175 (6.2 %) повече, отколкото през миналата година.

Чакалът, в сравнение с миналата година, се е увеличил с 466, или с (0.9 %) и броят е 50 734.

Запасът от лисица е 43 440. Намаляването спрямо 2018 г. е с 679 (1.6 %). По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 25 260 скитащи кучета.

При тази численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През миналата година като цяло здравословният статус на дивеча е добър.

И през 2019 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекцията в популациите при едрия дивеч трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествени трофеи. Необходимо е намаляване на запаса на дивата свиня в цялата страна до стойности от 0.3-0.5 бр. на 100 ха, с цел забавяне на разпространението на заболяването АЧС.

Загължително е упражняване на адекватен и ефективен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДАС и юридически лица) със съдействие на МВР по места срещу браконьерството, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците и стриктно спазване на ЗЛОД и действащата нормативна база.

Инж. Мирослав ДЖУПАРОВ
директор на дирекция
„Ловно стопанство“ в ИАГ